

Memòria històrica

El foc de Corbera del 2022 descobreix trinxeres i patrimoni de la Guerra Civil

La VI Jornada d'Arqueologia i Patrimoni al front de l'Ebre dona a conèixer els resultats de les últimes intervencions

MARINA PALLÀS CATURLA
TORTOSA

L'incendi de Corbera del 2022 i la crema de bosc, a més de l'esclat de projectils de la Batalla de l'Ebre que hi havia encara a la zona, va provocar la visualització de nombroses estructures i material de la Guerra Civil, com ara fins a 12 kilòmetres de trinxeres, 102 refugis, sis parapets o 12 pous de tiradors. Són alguns dels resultats de la intervenció que es van donar a conèixer ahir a Tortosa, en el marc de la VI Jornada d'Arqueologia i Patrimoni de la Guerra Civil al front de l'Ebre.

La jornada és organitzada pel Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic dels Serveis Territorials de Cultura a les Terres de l'Ebre i el Consorci Memorial dels Espais de la Batalla de l'Ebre (COMEBE), amb una col·laboració que ja fa onze anys que fa possible la difusió dels treballs d'arqueologia fets a les Terres de l'Ebre i donant a conèixer els resultats de les últimes intervencions, amb la finalitat de promoure eines de difusió, protecció i conservació del patrimoni arqueològic. També es compta amb la participació d'altres treballs de fora en l'àmbit de la recerca i les intervencions preventives.

En un primer moment el foc ja va deixar al descobert moltes restes d'ossos. FOTO: J. REVILLAS

Amb diferents ponències al llarg de tot el dia, la jornada també va posar en evidència la importància de la figura de l'arqueòleg abans d'actuar sobre el terreny davant de qualsevol projecte, com en el cas de l'incendi de Corbera però també sobre futurs parcs d'energies renovables. «L'arqueologia té un paper fonamental. Tant en la recerca i prevenció com per intervenir», valora l'arqueòleg dels Serveis Territorials de Cultura a les Terres de l'Ebre, Joan Martínez. «Hi ha una gran quantitat de projectes d'energies renovables, i fem un seguiment de prospecció per evitar afectacions. Ja que són grans superfícies i algunes estan vincu-

lades a l'espai de la Batalla de l'Ebre». En el cas de Corbera d'Ebre, un cop va acabar la Guerra Civil, els boscos al paratge de Vilaverd van anar guanyant terreny i les trinxeres i parapets van quedar ocults. «El que l'incendi del 2022 va provocar va ser la visualització d'aquestes estructures. Per

això era convenient des del Servei de Patrimoni Arqueològic fer una intervenció per documentar-les. Allí els dos bàndols van tenir moltes pèrdues, i en aquell espai s'han recuperat moltes restes humanes també. Encara hi ha molta feina per fer i una tasca per documentar-ho i protegir-ho», detalla l'arqueòleg.

El front de l'Ebre és un exemple clar de l'aplicació de l'arqueologia en l'estudi de fets contemporanis com la Batalla de l'Ebre. Durant la jornada també es van

Hi ha projectes de parcs d'energies renovables vinculats a espais de la Batalla de l'Ebre

explicar els treballs de documentació de la fossa del Mas de Santa Magdalena a Móra d'Ebre, que durant la batalla va ser utilitzat com a hospital de campanya del XV Cos de l'Exèrcit Republicà. Allí s'hi han trobat 177 cossos: tots homes menys una dona. Els seus estudis han mostrat les patologies que van patir i també han servit per comprendre les tècniques sanitàries que van emprar amb els ferits, i s'ha trobat nombros material mèdic.